

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

_____ Ірина КОВТУН

(підпис) (ініціали, прізвище)

21 січня 2021 року

М.П.

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ГРОМАДАХ ТА МІСЦЕВЕ
САМОВРЯДУВАННЯ»
для підготовки фахівців на першому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за денною формою навчання**

м. Хмельницький
2021

Розробник навчально-методичних рекомендацій:

доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент

Олена ГАЛУС

14 січня 2021 року _____

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права
14 січня 2021 року, протокол № 6.

В.о. завідувача кафедри _____

Ігор САМСІН

14 січня 2021 року

Декан юридичного факультету

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

14 січня 2021 року _____

Погоджено методичною радою університету
21 січня 2021 року, протокол № 4.

Голова методичної ради _____

Ірина КОВТУН

21 січня 2021 року

ЗМІСТ

			Стор.
1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		4
	1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	4
	1.2.	Лекції	4
	1.3.	Семінарські заняття	7
	1.4.	Самостійна робота студентів	15
	1.5.	Індивідуальні завдання	20
	1.6.	Підсумковий контроль	21
2.	Схема нарахування балів		23
3.	Рекомендовані джерела		24
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		36

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин					
		Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
Лекції	Сем. (прак).		Лабор.	Ін.зав.	СРС		
1.	Територіальна громада як первинний суб'єкт надання соціального захисту на місцевому рівні	16	4	4	-	-	8
2.	Теорії соціальної роботи у територіальній громаді	11	2	2	-	-	7
3.	Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді	15	4	4	-	-	7
4.	Нормативне та організаційне забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді	14	4	4	-	-	6
5.	Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді	15	4	4	-	-	7
6.	Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді	10	2	2	-	-	6
7.	Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді	15	4	4	-	-	7
8.	Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді	14	4	4	-	-	6
9.	Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді	10	2	2	-	-	6
Усього годин		120	30	30	-	-	60

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Територіальна громада як первинний суб'єкт надання соціального захисту на місцевому рівні	4
1.1.	Поняття, сутність, принципи, гарантії та система місцевого самоврядування.	
1.2.	Поняття, ознаки, види та функції територіальних громад.	
1.3.	Правовий статус об'єднаної територіальної громади.	
1.4.	Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.	
1.5.	Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжній теорії і практиці.	
1.6.	Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній теорії і практиці.	

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
		Денна форма
2.	Теорії соціальної роботи у територіальній громаді	2
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5. 2.6. 2.7.	Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді. Інтеракціоністські теорії соціальної роботи в територіальній громаді. Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді. Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді. Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.	
3.	Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді	4
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6. 3.7. 3.8. 3.9.	Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді. Базові моделі соціальної роботи в територіальній громаді. Міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді. Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді. Метод організації громади. Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.	
4.	Нормативне та організаційне забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді	4
4.1. 4.2. 4.3. 4.4.	Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації. Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.	
5.	Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді	4
5.1. 5.2. 5.3. 5.4. 5.5. 5.6. 5.7.	Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді Правовий статус фахівця із соціальної роботи Правовий статус соціального менеджера Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурному підрозділу з питань соціального захисту населення Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг Супервізія	

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин
		Денна форма
6.	Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді	2
6.1.	Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України	
6.2.	Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади	
6.3.	План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади	
7.	Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді	4
7.1.	Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді	
7.2.	Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади	
7.3.	Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг	
7.4.	Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді в умовах воєнного стану	
8.	Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді	4
8.1.	Система та повноваження органів опіки та піклування	
8.2.	Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей	
8.3.	Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради	
8.4.	Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді	
9.	Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді	2
9.1.	Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі	
9.2.	Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.	
9.3.	Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні	
	Усього	30

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1, 2

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт надання соціального захисту на місцевому рівні

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Поняття, сутність, принципи, гарантії та система місцевого самоврядування.
- 1.2. Поняття, ознаки, види та функції територіальних громад.

- 1.3. Правовий статус об'єднаної територіальної громади.
- 1.4. Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.
- 1.5. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжній теорії і практиці.
- 1.6. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній теорії і практиці.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.
2. Напишіть, на впровадження якої концепції (теорії) місцевого самоврядування спрямована реформа з децентрації публічної влади в Україні.
3. **Вирішіть задачу.** На сесії сільської ради було прийнято рішення про саморозпуск у зв'язку з неможливістю проведення сесій ради і прийняття консолідованих рішень. Сільський голова прийняв розпорядження про одноособове здійснення ним функцій і повноважень органів місцевого самоврядування на території села. Зробіть аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення.
4. **Вирішіть задачу.** Голова обласної ради видав розпорядження про особливий режим управління на період опалювального сезону. Згідно з цим документом як виконавчі органи обласної ради були утворені управління житлово-комунального господарства, соціального захисту населення, транспорту і зв'язку, підпорядковані голові і обласній раді. Мотивуючи своє розпорядження голова обласної ради зазначив, що він діяв на підставі норм Конституції України, Європейської хартії місцевого самоврядування, які гарантують організаційну самостійність органів місцевого самоврядування.
Зробіть юридичний аналіз ситуації та запропонуйте шляхи її вирішення. Чи відповідають дії голови обласної ради вимогам законодавства?

5. Вирішіть задачу. На сесії міської і сільської рад прийнято рішення про об'єднання територіальної громади міста і територіальної громади сусіднього села в одну територіальну громаду та створення спільних органів місцевого самоврядування. Міський прокурор подав подання до міської ради з вимогою скасувати незаконне рішення. У відповіді прокурору міський голова зазначив, що прийняття рішень з питань адміністративно-територіального устрою належить до виключної компетенції сільських, селищних і міських рад. Чи відповідають рішення міської та сільської рад, дії прокурора вимогам законодавства? Як відбувається об'єднання територіальних громад?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : територіальна громада, муніципальна правоздатність, муніципальна дієздатність, базова територіальна громада, асоційовані територіальні громади, об'єднана територіальна громада, статут територіальної громади; соціальна робота, соціальна робота в громаді.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- види територіальної громади;
- охарактеризуйте основні функції та повноваження територіальної громади в Україні;
- порядок створення об'єднаної територіальної громади;
- структура управління об'єднаною територіальною громадою;
- еволюція визначення поняття соціальної роботи.

Семінарське заняття 3

Тема 2. Теорії соціальної роботи у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.2. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.3. Інтеракціоністські теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.4. Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.5. Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді.
- 2.6. Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань та з питань теми заняття.
2. Дайте письмову відповідь, чи були впроваджені ідеї сеттелмент-центрів та «макдональдизації» у вітчизняну практику соціальної роботи у територіальній громаді?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : теорія соціальної роботи, перспективи соціальної роботи, модель соціальної роботи, методи соціальної роботи, психодинамічні теорії, інтеракціоністські теорії, когнітивні теорії, біхевіористські/поведінкові теорії, теорії конфліктів, теорії систем. .

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- чим теорії соціальної роботи допомагають соціальним працівникам в їх практичній діяльності;
- від яких чинників залежить вибір теорії соціальної роботи у процесі планування втручання;
- переваги та недоліки різних теорій соціальної роботи в територіальній громаді.

Семінарське заняття 4, 5

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 3.1. Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.2. Базові, міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.3. Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.4. Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.5. Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді.
- 3.6. Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді та метод організації громади.
- 3.7. Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : моделі соціальної роботи, базові моделі соціальної роботи, модель місцевого розвитку, модель соціального планування, модель соціальної дії, модель соціальної підтримки

і догляду в громаді, модель організації громади, модель розвитку громади, модель соціального планування або планування громади, міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді, модель «імпаурменту», комплексні моделі соціальної роботи, модель кризового втручання, модель сімейної терапії, модель орієнтована на пошук рішення, нарративна модель, когнітивно-поведінкова модель, комунікативна модель; метод соціальної роботи, метод індивідуальної соціальної роботи, метод групової соціальної роботи, метод організації громади, метод ведення випадку (casework), кейс-менеджмент (case management), метод екстреного втручання, метод соціальної роботи з групою, метод організації громад, метод розвитку громад, метод соціального забезпечення в громаді / метод управління соціальним захистом / забезпеченням населення, метод соціальної дії, метод соціальних досліджень.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- основні чинники вибору моделей соціальної роботи в територіальній громаді;
- «Ротманський» підхід до класифікації моделей соціальної роботи в громаді;
- змішані або гібридні базові моделі соціальної роботи в громаді;
- позитивний зарубіжний досвід застосування міждисциплінарних та конкретних практико-орієнтованих моделей соціальної роботи в територіальній громаді;
- переваги та недоліки комплексних моделей у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді;
- значення методів соціальної роботи;
- застосування методу ведення випадку (casework) у соціальній роботі в територіальній громаді;
- запровадження case management у соціальну роботу в територіальній громаді;
- застосування методу групової соціальної роботи в діяльності соціального працівника;
- застосування методу «організація громади» здійснюється в діяльності соціального працівника.

Семінарське заняття 6, 7

Тема 4. Нормативне та організаційне забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 4.1. Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.2. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації.
- 4.3. Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.
- 4.4. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.
2. Перерахуйте етапи реформування інститутів публічного управління соціальної сфери та охарактеризуйте їх основний зміст.
3. Розмежуйте компетенцію між центрами соціальних служб та департаментами соціального захисту населення (і його структурними підрозділами) місцевих державних адміністрацій.
4. Охарактеризуйте порядок створення та діяльності комунальних надавачів соціальних послуг на прикладі окремої територіальної громади.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : нормативно-правове регулювання соціальної роботи в територіальній громаді; нормативно-правовий акт в сфері соціальної роботи; державні стандарти соціальних послуг; організаційно-правове забезпечення соціальної роботи; центр соціальних служб; Національна соціальна сервісна служба України; департамент соціального захисту населення; структурні підрозділи з питань соціального захисту місцевих державних адміністрацій; управління соціального захисту населення райдержадміністрації; місцевий структурний підрозділ соціального захисту; виконавчий орган сільських, селищних, міських рад; фронт-офіс; бек-офіс; центр надання адміністративних послуг; староста; старостинський округ; посадова особа місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення; фахівець із соціальної роботи; соціальний менеджер.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- поняття, суть, ієрархію нормативно-правих актів в сфері соціальної роботи;
- роль муніципально-правових актів в правовому регулюванні соціальної роботи в територіальній громаді;
- реформування інститутів державного управління соціальної сфери, а саме створення центрів соціальних служб;
- розмежування компетенції між центрами соціальних служб та департаментами соціального захисту населення і його структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій;
- модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей.

Семінарське заняття 8, 9

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 5.1. Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді.
- 5.2. Правовий статус фахівця із соціальної роботи.
- 5.3. Правовий статус соціального менеджера.
- 5.4. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення.
- 5.5. Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників.
- 5.6. Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг.
- 5.7. Супервізія.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.
2. Дайте письмову відповідь, в чому полягає різниця між професійно-кваліфікаційними характеристиками соціальних робітників, соціальних працівників, фахівця із соціальної роботи.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : фахівець з соціальної роботи; соціальний менеджер; посадова особа місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення; соціальний робітник; соціальний працівник; супервізія.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- впровадження посади фахівця з соціальної роботи та соціального менеджера у штатному розписі виконавчого органу територіальної громади;
- різниця між професійно-кваліфікаційними характеристиками соціальних робітників, соціальних працівників, фахівця із соціальної роботи;
- професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення;
- порядок проведення супервізії працівникам, які надають соціальні послуги.

Семінарське заняття 10

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

6.1. Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України

6.2. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади

6.3. План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.
2. Дайте письмову відповідь, в чому полягає різниця між стратегією розвитку територіальної громади та програмою соціально-економічного розвитку територіальної громади?
3. Опишіть різницю між стратегічними та оперативними цілями розвитку територіальної громади?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: планування, програмні документи соціального та економічного розвитку, стратегія розвитку територіальної громади, план (програма) соціально-економічного розвитку територіальної громади, метод стратегічного планування, SWOT-аналіз, стратегічна ціль, оперативна ціль, моніторинг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- довго-, середньо- та короткострокове планування соціального та економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць;
- повноваження місцевих рад в сфері державної регіональної політики;
- порядок розробки, прийняття та виконання стратегії розвитку територіальної громади;
- порядок розробки, прийняття та виконання плану (програми) соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Семінарське заняття 11, 12

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

7.1. Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

7.2. Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади.

7.3. Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг.

7.4. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді в умовах воєнного стану

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.
2. Перерахуйте повноваження органу місцевого самоврядування в сфері надання адміністративних послуг соціального характеру.
3. Проаналізуйте письмово, чи може бути створений один центр надання адміністративних послуг для декількох територіальних громад? Якщо так, то яка процедура його створення? Знайдіть відповідні приклади з практики територіальних громад.
4. У якому порядку зберігаються електронні документи з питань соціального захисту населення в територіальній громаді?
5. Опишіть, в чому полягає різниця між фронт-офісами та бек-офісами?

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: звернення громадян, структурний підрозділ з питань соціального захисту населення, електронна справа, фронт-офіс, бек-офіс, адміністративна послуга, соціальна послуга, адміністративна послуга соціального характеру, старостинський округ, ПК «Соціальна громада», центр надання адміністративних послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- порядок подачі заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді після 1 березня 2021 року;
- організація роботи фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади за місцем проживання ;
- особливості функціонування ПК «Соціальна громада»;
- повноваження органу місцевого самоврядування в сфері надання адміністративних послуг соціального характеру;
- порядок прийому заяви та документів для надання усіх видів соціальної допомоги, пільг і житлових субсидій, установлення статусу, видача довідок, направлень і посвідчень уповноваженими посадовими особами виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, посадовими особами ЦНАП у письмовій та електронній формах.

Семінарське заняття 13, 14

Тема 8. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Система та повноваження органів опіки та піклування.
- 8.2. Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей.
- 8.3. Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.
- 8.4. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

2. **Вирішіть задачу.** Подружжя Іванових звернулося до управління праці та соціального захисту населення м. Хмельницького із заявою про прийняття їх на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг. При розгляді заяви виявилось, що в них є діти у Львівській області, але через те, що проживають далеко і працюють, не можуть здійснювати за ними догляд. Начальник відділу прийому громадян пояснив, що управління може укласти договір про надання соціальних послуг на умовах повного відшкодування їхньої вартості.

Який існує порядок прийняття на обслуговування у територіальному центрі надання соціальних послуг? В яких випадках громадяни приймаються на обслуговування безплатно? Чи правомірні дії працівників управління праці та соціального захисту населення?

3. **Вирішіть задачу.** Дівчинка М. (десять років) була затримана працівниками патрульної служби на проспекті Соборному при занятті жебракуванням. При з'ясуванні обставин її поведінки з'ясувалося, що вона проживає у неповній сім'ї, її матір ніде не працює та зловживає спиртними напоями.

Чи може вона бути влаштована до дитячого будинку-інтернату? Який порядок поміщення неповнолітніх до дитячих будинків-інтернатів?

4. **Вирішіть задачу.** Ви є спеціалістом центру соціальних служб селищної територіальної громади. До Вас на розгляд потрапила заява щодо насильства в сім'ї: Багатодітна сім'я, що складається з чоловіка, дружини, матері дружини та чотирьох дітей проживає у двокімнатній квартирі. Чоловік півроку тому через травму рук втратив роботу різника у поліграфії і зараз не працює, почав пиячити і виносити з квартири речі. Дружину, яка не працює також, знаходячись у відпустці по догляду за двомісячною дитиною, постійно б'є та принижує. Діти не можуть нормально спати та навчатися, бо дуже бояться батька, який є непередбачуваним і останнім часом у нетверезому стані знаходиться постійно.

Завдання: Вкажіть, яка структура є координуючою у питаннях попередження насильства в сім'ї? Чи зобов'язані Ви сповістити цю структуру про заяву, що надійшла, та у який термін? Які служби та яких фахівців Ви зобов'язані залучити, надаючи допомогу родині? Перерахуйте законодавчі акти у сфері попередження насильства у сім'ї.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : діти, орган опіки та піклування, служба у справах дітей, соціальний захист дітей, спеціальні установи для дітей, приймальники-розподільники для дітей, загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації, центри медико-соціальної реабілітації дітей, притулки для дітей служб у справах дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей, соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка), уповноважена особа служби у справах дітей, центр соціальних послуг.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- які органи місцевого самоврядування виступають органами опіки та піклування;
- суб'єкти здійснення соціального захисту дітей і профілактики серед них правопорушень;
- повноваження органів місцевого самоврядування у сфері захисту прав дітей;
- повноваження, структура служби у справах дітей виконавчого органу місцевої ради;
- порядок виявлення та обліку дітей, яким загрожує небезпека у зв'язку із жорстоким поведінням, насиллям, чи недбалим ставленням до дитини, а також які перебувають або ризикують потрапити у складні життєві обставини; проведення оцінки рівня безпеки дитини з метою виявлення загроз її життю або здоров'ю; визначення потреб дитини та її сім'ї; вибір інструментарію та стратегії втручання; визначення впливу на

дитину проблемного середовища; моніторинг проблеми, аналізу ефективності застосованих заходів, впливу на стабільність досягнутих результатів.

Семінарське заняття 15

Тема 9. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Питання для усного опитування та дискусії

9.1. Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

9.2. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.

9.3. Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні.

Аудиторна письмова робота

1. Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

2. **Вирішіть задачу.** Сільський голова публічно зазначив: «Я, звичайно, радий, що є гендерна політика, але жінок треба використовувати там, де вони дадуть максимальний ефект. А щоб жінка реалізувала політику, треба таку підшукати... Керувати мужчинами... наш менталітет, думаю, не готовий до цього...».

Кваліфікуйте дії посадової особи. Чи є у висловленні посадової особи ознаки гендерної дискримінації? Чи є підстави притягнення особи до відповідальності, до якої?

3. **Вирішіть задачу.** Молода жінка Катерина (28 років, банківський працівник) звернулася до центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Вона розповіла, що пішла з дому через постійні напади з боку чоловіка, Олега (32 роки, безробітний, вживає наркотики неін'єкційним шляхом), з яким 6 років проживає в громадянському шлюбі: погрози вогнепальною та холодною зброєю, побиття, шантаж. У жінки немає документів (паспорт, ідентифікаційний код, свідоцтво про народження їх спільної дитини), оскільки чоловік викрав їх, зберігає у себе і віддасть лише тоді, коли вона випишеться з квартири разом з дитиною (дитині 3 роки, зараз перебуває у батькі дівчини у Житомирській області). Жінка не знає, куди йти і де їй ночувати. Катерину підтримують батьки чоловіка, але після інциденту, коли батько Олега ледь не поплатився життям, захищаючи невістку (Олег накинувся на нього з ножом), вона не хоче звертатись до них та наражати їх на небезпеку. Чоловік вимагає дій терміново, інакше погрожує розправою над дитиною і батьками дівчини (поїде до села та покалічить усю родину).

Запитання: визначте перелік фахівців (структур), які мають бути залучені до вирішення ситуації; визначте функції кожного з фахівців у розв'язанні ситуації.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : гендерна рівність, домашнє насильство, насильство за ознакою статі, консультативно-дорадчі органи, радник з гендерних питань, гендерно орієнтоване бюджетування.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;
- створення консультативно-дорадчих органів та призначення радників з гендерних питань органами місцевого самоврядування;

- механізм взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, спрямованій на забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання насильства та сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства;
- впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на рівні територіальних громад.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є важливою складовою частиною навчального процесу та має на меті закріплення та поглиблення знань і навичок, одержаних на усіх видах навчальних занять; підготовку до наступних занять, заліку, формування культури розумової праці з чинними правовими нормами, законодавством та практикою його застосування. Під час самостійної роботи уточнюється коло питань, що підлягають вивченню по темі, аналізується та вивчається нормативний матеріал, наукові джерела, виконуються завдання.

Самостійна робота студента виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички з навчальної дисципліни. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Самостійна робота студентів має бути логічно пов'язана з іншими видами навчальних занять. Однак вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми не бажано починати з самостійної роботи студентів.

Від якості самостійної підготовки студентів залежить якість семінарських занять, глибина їх теоретичного змісту й активність студентів.

Самостійна робота є методом глибокого вивчення і творчого засвоєння студентами навчальної програми.

Перевірка самостійної роботи студентів здійснюється викладачами, які проводять семінарські заняття з навчальної дисципліни.

Викладач може обрати один з наступних способів перевірки самостійної роботи:

- проведення перевірки конспектів опрацьованої літератури, яка рекомендується для вивчення теми навчальної дисципліни;
- фронтального усного опитування;
- письмового опитування;
- проведення тестування з вивчених тем;
- розв'язування ситуаційних завдань до навчальної дисципліни.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

Питання самостійної роботи виносяться на поточний і підсумковий семестровий контроль. Для самостійної роботи студентів з кожної теми надається рекомендована література з якою студенти повинні ознайомитися для якісного виконання завдань на самостійну підготовку.

Загальні методичні рекомендації щодо самостійної роботи студентів:

1. Ознайомитися із питаннями, що виносяться на самостійне вивчення студентами.
2. Уважно прочитати матеріал, викладений на лекції і занотований студентами до відповідної теми.
3. Ознайомитися із рекомендованою літературою до відповідної теми (як до семінарського заняття, так і самостійної роботи) і розширити одержані знання під час лекційного заняття (обсяг представлень про конкретні предмети і явища, що входять у сферу регулювання приватним правом).

4. За бажанням студент може підготувати презентацію (Power Point) з найбільш складного і цікавого питання.

5. У випадку необхідності студент може скористатися індивідуальними консультаціями викладача, який читає лекції, а також викладача, який проводить семінарські заняття у навчальній групі.

1.4.1. Завдання по темам

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт надання соціального захисту на місцевому рівні

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 1.1. Концепції (теорії) розвитку місцевого самоврядування.
- 1.2. Соціальні гарантії місцевого самоврядування.
- 1.3. Функції територіальних громад.
- 1.4. Співвідношення правового статусу територіальної громади та правового статусу об'єднаної територіальної громади.
- 1.5. Еволюція дефініції поняття «соціальна робота» в міжнародно-правових актах.
- 1.6. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді на території України.
- 1.7. Запровадження позитивного зарубіжного досвіду при здійсненні соціальної роботи і наданні соціальних послуг у територіальній громаді в Україні.

Питання для самоконтролю

1. На впровадження якої концепції (теорії) місцевого самоврядування спрямована реформа з децентрації публічної влади в Україні.
2. Окресліть значення загальних гарантій місцевого самоврядування.
3. Які існують підходи до визначення поняття «територіальна громада»?
4. Якими додатковими повноваженнями у соціальній сфері наділені органи місцевого самоврядування ОТГ порівняно із органи місцевого самоврядування необ'єднаних територіальних громад?
5. Чи розглядають соціальну роботу як академічну дисципліну у міжнародно-правових актах?
6. Назвіть основні етапи історії становлення та розвитку соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній теорії і практиці.
7. Чи були впроваджені ідеї сеттлмент-центрів та «макдональдизації» у вітчизняну практику соціальної роботи у територіальній громаді?

Тема 2. Теорії соціальної роботи у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

- 2.1. Класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.
- 2.2. Особливості застосування різних теорій соціальної роботи в територіальній громаді на практиці фахівцями із соціальної роботи, соціальними працівниками.

Питання для самоконтролю

1. Розмежуйте терміни «теорії соціальної роботи», «перспективи соціальної роботи», «модель соціальної роботи» та «методи соціальної роботи».
2. Охарактеризуйте класифікацію теорій соціальної роботи М. Пейна.
3. Які теорії соціальної роботи використовують соціальні працівники у процесі соціалізації та ресоціалізації учасників АТО, осіб із числа ВПО?

4. Чи використовують соціальні працівники теорію конфліктів у своїй практичній діяльності і за яких обставин?

5. Чи є актуальним використання екологічної теорії у соціальній роботі в територіальній громаді в умовах пандемії?

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

3.1. Класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.

3.2. Особливості застосування на практиці окремих моделей соціальної роботи в територіальній громаді.

3.4. Класифікація методів соціальної роботи.

3.5. Особливості застосування окремих методів соціальної роботи в територіальній громаді.

Питання для самоконтролю

1. Які основні моделі соціальної роботи виділяє Д. Ротман?

2. Чи застосовується модель соціального планування при здійсненні соціальної роботи в територіальній громаді?

3. В чому полягає сутність моделі «соціальної підтримки і догляду в громаді» (Community care)?

4. Які ефективні техніки доцільно використовувати соціальному працівнику при застосуванні моделі кризового втручання.

5. Які основні підходи до реалізації методів соціальної роботи виділяють?

6. У яких випадках не можна застосовувати метод ведення випадку (casework)?

7. Охарактеризуйте методи кейс менеджменту та соціального супроводу, порівняйте їх.

Тема 4. Нормативне та організаційне забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

4.1. Становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.

4.2. Перспективи вдосконалення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.

4.3. Децентралізація повноважень у сфері надання соціальних послуг в Україні.

Питання для самоконтролю

1. Визначте основні етапи нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді у незалежній Україні.

2. Ієрархія нормативно-правових актів в соціальній сфері та місце в ній наказів Мінсоцполітики України та актів місцевих державних адміністрацій і органів місцевого самоврядування.

3. Чи створені та функціонують Національна соціальна сервісна служба України та її територіальні органи?

4. Чи не будуть дублюватися повноваження структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій з питань соціального захисту населення та територіальних органів Національної соціальної сервісної служби України?

5. Чи відбулася реорганізація центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді у центри соціальних служб?

6. Чи відбулася передача повноважень у соціальній сфері від районних державних адміністрацій до органів місцевого самоврядування ОТГ? Якщо так, то яких саме повноважень?

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

5.1. Порівняльна характеристика правового статусу фахівця із соціальної роботи, соціального менеджера, соціального працівника та соціального робітника.

5.2. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурного підрозділу з питань соціального захисту населення виконавчих органів місцевої ради.

5.3. Порядок організації та проведення супервізії працівників, які надають соціальні послуги.

Питання для самоконтролю

1. Порівняйте повноваження фахівця із соціальної роботи та соціального менеджера.

2. Порівняйте кваліфікаційні характеристики для фахівця із соціальної роботи, соціального працівника та соціального робітника.

3. Як часто потрібно проводити супервізію для нових працівників упродовж першого року роботи?

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

6.1. Поняття та види планування соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць.

6.2. Порядок затвердження, виконання, структура та строк дії стратегії розвитку територіальної громади.

6.3. Порядок затвердження, виконання, структура та строк дії програми (плану) соціально-економічного розвитку територіальної громади.

Питання для самоконтролю

1. Визначте на який період відбувається коротко-, середньо- та довгострокове планування соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальної одиниці.

2. В чому полягає різниця між стратегією розвитку територіальної громади та програмою соціально-економічного розвитку територіальної громади?

3. В чому полягає різниця між стратегічними та оперативними цілями розвитку територіальної громади?

4. Які методи використовують при стратегічному плануванні?

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

7.1. Механізм взаємодії уповноважених посадових осіб виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, посадових осіб центрів надання адміністративних послуг та органів соціального захисту населення, які приймають рішення про призначення (відмову у призначенні) соціальної допомоги, пільг, житлових субсидій, у частині приймання та передання заяв з необхідними документами для призначення державної соціальної підтримки.

7.2. Порядок організації фронт-офісів та бек-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади за місцем проживання.

7.3. Особливості електронного документообігу з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

7.4. Центри надання адміністративних послуг як суб'єкти прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.

Питання для самоконтролю

1. Чи обов'язково має формуватися електронна справа при прийнятті документів посадовими особами виконавчого органу або центру надання адміністративних послуг?

2. Чи є вимога щодо обов'язкового підключення територіальних громад до програмного комплексу «Соціальна громада» та як це зробити?

3. У якому порядку зберігаються електронні документи з питань соціального захисту населення в територіальній громаді?

4. Чи може бути створений один центр надання адміністративних послуг для декількох територіальних громад? Якщо так, то яка процедура його створення?

Тема 8. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

8.1. Повноваження уповноваженої особи служби у справах дітей.

8.2. Порядок виявлення дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, та прийняття рішення про надання соціальних послуг дитині та її сім'ї.

8.3. Порядок виявлення дітей, які постраждали від жорстокого поводження, життю або здоров'ю яких загрожує небезпека, та прийняття рішення про надання соціальних послуг дитині та її сім'ї.

8.4. Правовий статус спеціальних установ для дітей.

Питання для самоконтролю

1. Який орган чи посадова особа виступає основним координаційним органом щодо організації соціального захисту дитини, залишеної без піклування батьків, дитини, життю і здоров'ю якої загрожує небезпека?

2. Чи належить заробітчанство батьків або одного з них до основних критеріїв визначення складних життєвих обставин дитини?

3. З якого віку діти направляються до центрів медико-соціальної реабілітації?

Тема 9. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Самостійну роботу з цієї теми слід будувати з урахуванням логічної структури її змісту за таким планом:

9.1. Повноваження консультативно-дорадчого органу та радника з гендерних питань у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

9.2. Порядок призначення відповідальних осіб, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками в територіальній громаді.

9.3. Порядок взаємодії уповноважених органів та посадових осіб територіальної громади з метою ефективного виявлення та узгоджене реагування на факти вчинення насильства за ознакою статі.

Питання для самоконтролю

1. Чи може міський голова призначити свого заступника координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці?
2. Чи повинен староста забезпечувати виявлення фактів насильства та повідомляти про них уповноваженим особам?
3. Хто є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища?

1.5. Індивідуальні завдання

1.5.1. Основні вимоги до написання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання передбачаються у формі презентації (за допомогою комп'ютерної програми Power Point).

Тема презентації обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем на початку семестру і виконується за усталеними вимогами.

Метою підготовки презентацій є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання презентації студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію органів управління. Презентація має містити зіставлення різних точок зору з досліджуваного питання.

1.5.2. Тематика індивідуальних завдань

1.5.2.1. Теми рефератів

1. Шляхи вдосконалення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
2. Реформування органів соціального захисту населення в умовах децентралізації.
3. Проблеми реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.
4. Проблемні питання правового статусу фахівця із соціальної роботи.
5. Проблемні питання правового статусу соціального менеджера.
6. Проблемні питання правового статусу соціального працівника.
7. Повноваження обласних і районних рад в сфері соціального захисту.
8. Повноваження сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
9. Повноваження сільських, селищних, міських голів в сфері соціального захисту.
10. Повноваження виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних в містах рад в сфері соціального захисту.
11. Міжнародні стандарти права на соціальний захист, закріплені в конвенціях Міжнародної організації праці.
12. Правове регулювання права на соціальної роботи в територіальній громаді у зарубіжних країнах.
13. Проблемні питання правового статусу служби у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.

14. Проблемні питання організації діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді.
15. Проблемні питання організації діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

Оцінювання результатів виконання презентацій здійснюється відповідно до чинної в університеті системи оцінювання знань в умовах запровадження Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) і включається до поточної успішності.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового заліку.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

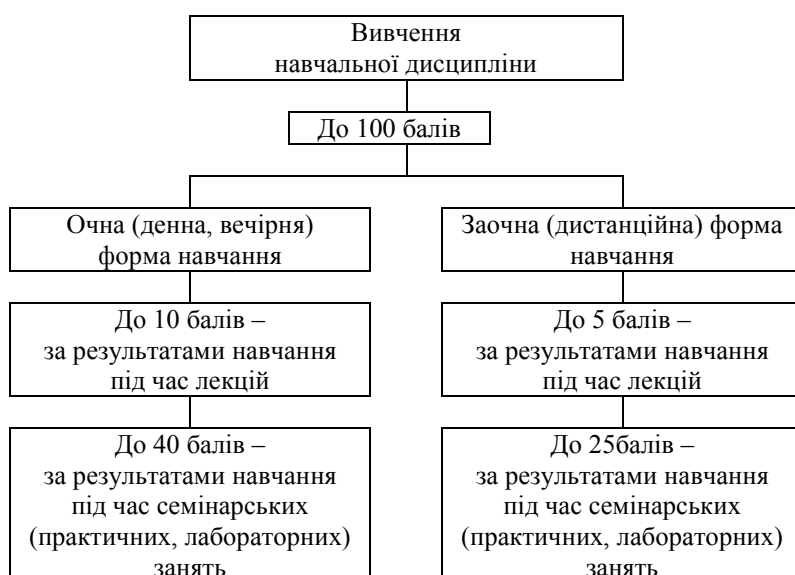
1. Система місцевого самоврядування в Україні.
2. Поняття, ознаки та види територіальних громад.
3. Функції та повноваження територіальних громад.
4. Форми участі територіальних громад у місцевому самоврядуванні.
5. Правовий статус об'єднаної територіальної громади.
6. Поняття соціальної роботи в територіальній громаді.
7. Становлення та розвиток соціальної роботи в територіальній громаді у вітчизняній та зарубіжній теорії і практиці.
8. Етапи становлення нормативно-правового регулювання соціальної роботи в територіальній громаді.
9. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді в умовах децентралізації.
10. Організаційно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.
11. Децентралізація влади та реформування системи надання соціальних послуг в територіальній громаді в Україні.
12. Система суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді.
13. Правовий статус фахівця із соціальної роботи .
14. Правовий статус соціального менеджера.
15. Професійно-кваліфікаційні характеристики посадових осіб місцевого самоврядування структурному підрозділу з питань соціального захисту населення.
16. Кваліфікаційні характеристики для соціальних робітників та соціальних працівників.
17. Кваліфікаційні характеристики для керівників та професіоналів закладів (установ) сфери соціальних послуг.
18. Супервізія.
19. Порядок прогнозування та розробки програм економічного і соціального розвитку України.
20. Стратегія розвитку об'єднаної територіальної громади.
21. План (програма) соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади.
22. Поняття та класифікація теорій соціальної роботи в територіальній громаді.
23. Психодинамічні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
24. Інтеракціоністські теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
25. Когнітивні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
26. Біхевіористські/поведінкові теорії соціальної роботи та теорія конфліктів в територіальній громаді.
27. Системні теорії соціальної роботи в територіальній громаді.
28. Поняття та класифікація моделей соціальної роботи в територіальній громаді.
29. Базові моделі соціальної роботи в територіальній громаді.

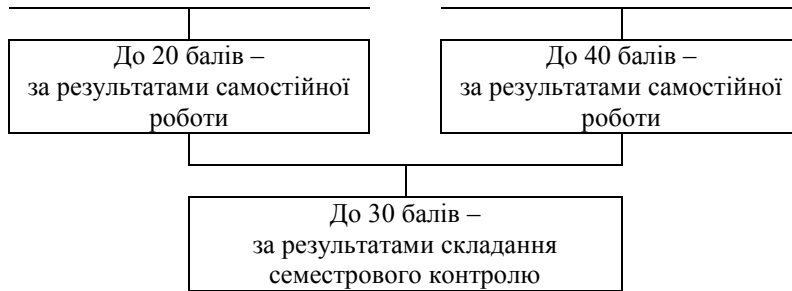
30. Міждисциплінарні та конкретні практико-орієнтовані моделі соціальної роботи в територіальній громаді.
31. Комплексні моделі у діяльності фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді.
32. Поняття та класифікація методів соціальної роботи в територіальній громаді.
33. Метод індивідуальної соціальної роботи в територіальній громаді.
34. Метод групової соціальної роботи в територіальній громаді.
35. Метод організації громади.
36. Допоміжні методи соціальної роботи в територіальній громаді.
37. Порядок прийняття заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді.
38. Організація фронт-офісів для забезпечення надання доступних адміністративних послуг соціального характеру мешканцям територіальної громади.
39. Особливості організації прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді через центри надання адміністративних послуг.
40. Поняття та принципи надання соціальних послуг в територіальній громаді.
41. Суб'єкти системи надання соціальних послуг.
42. Класифікація та типи соціальних послуг, які надаються в територіальній громаді.
43. Порядок надання соціальних послуг в територіальній громаді.
44. Система та повноваження органів опіки та піклування.
45. Система органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей.
46. Служба у справах дітей виконавчого органу сільської, селищної, міської ради.
47. Порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи з питань соціального захисту прав дітей в територіальній громаді.
48. Система та повноваження органів місцевого самоврядування у сферах запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
49. Порядок взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на місцевому рівні.
50. Впровадження гендерно орієнтованого бюджетування на місцевому рівні.

Структура залікового білету включає 30 тестових завдань.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій														
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1.	Денна	15	0,7	1,3	2,0	2,7	3,3	4,0	4,7	5,3	6,0	6,7	7,3	8,0	8,7	9,3	10,0

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	9 тем	Номер теми									Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1,5	1,5	1,5	1,5	2	2	2	2	2	16
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	4									4
	Усього балів										20

3. Рекомендовані джерела

Тема 1. Територіальна громада як первинний суб'єкт надання соціального захисту на місцевому рівні

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.

3. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
6. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 № 2625-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
7. Про утворення та ліквідацію районів: Постанова Верховної Ради України від 17.07.2020 № 807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/807-20#Text>
8. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
9. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2015 № 214. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF#Text>
10. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 26.08.2020 № 1057-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1057-2020-%D1%80#n3>
11. [Актуальні проблеми соціального права в Україні](#) : зб. наук. пр. / за ред. М. І. Іншина, В. І. Щербини, С. Я. Вавженчука. Харків : Юрайт, 2017 282 с. ISBN 978-966-2740-83-7.
12. Бойченко В. С. [Соціальна інфраструктура в системі забезпечення людського розвитку міста](#). Дис. ... канд. екон. наук. 08.00.07 Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика; Донецький національний університет імені Василя Стуса. Вінниця, 2021. 255 арк.
13. [Вступ до соціальної роботи](#) : навч. посіб. / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. Київ : Академвидав, 2005. 304 с. (Альма-матер) ISBN 966-8226-26-7.
14. Глобальне визначення соціальної роботи, затверджене Загальними зборами IFSW та Генеральною Асамблеєю IASSW у липні 2014 року. URL: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>
15. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.
16. Куйбіда В.С. Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування. К.: МАУП, 2004. 432 с.
17. Купенко О. В. [Соціальна робота: від теорії до практики](#) : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с. ISBN 978-966-657-833-7.
18. Кучер Г. М. [Соціальна робота з вразливими категоріями населення в умовах територіальної громади](#). Дис. ... канд. пед. наук. 13.00.05 Соціальна педагогіка ; Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2019. 301 арк.
19. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. [Соціальна робота \(теорія і практика\)](#) : навч. посіб. Київ : ІПК ДСЗУ, 2007. 341 с. ISBN 978-966-8019-89.
20. Лукашевич М. П., Семигіна Т. В. [Соціальна робота \(теорія і практика\)](#) : підруч. Київ : Каравела, 2009. 368 с. ISBN 978-966-8019-89-0.
21. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
22. Муніципальне право України : навчальний посібник. Колектив авторів : д.ю.н., професор О. М. Буханевич (розділ 8, § 9.4.), д.ю.н., професор С. Г. Стеценко (розділ 1), д.ю.н., доцент І. Л. Самсін (§ 11.2., § 11.4., § 11.5.), к.ю.н., доцент А. М. Івановська (§ 2.1., § 2.2., § 2.3., § 11.3.), к.ю.н., доцент І. Л. Литвиненко (§ 2.5., § 4.8., розділ 6), к.ю.н., доцент І. П. Сторожук (§ 2.4., § 9.3., розділ 12), к.ю.н., доцент О. О. Галус (§ 2.6., § 4.1., § 4.2., § 4.3., § 4.4.,

§ 4.5., § 4.6., § 4.7., § 10.1., § 10.2., § 10.3., § 10.5), к.ю.н. І. В. Рижук (розділ 3, розділ 5), ст. викладач А. М. Токар (§ 7.1., § 7.2., § 9.1., § 9.2., § 10.4.), ст. викладач М. З. Берцюх (§ 7.3., § 11.1.) / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора Буханевича О. М. Хмельницький : Поліграфіст-3, 2019. 440 с.

23. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

24. Слосанська Г. І. [Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи](#) : монограф. / за наук. ред. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

25. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.

26. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>

27. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 2. Теорії соціальної роботи у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. Голос України. 2008. № 236.

3. Міжнародний пакт ООН про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042

4. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

6. Глобальне визначення соціальної роботи, затверджене Загальними зборами IFSW та Генеральною Асамблеєю IASSW у липні 2014 року. URL: <https://www.ifsw.org/what-is-social-work/global-definition-of-social-work/>

7. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>

8. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 168.

9. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.

10. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

11. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_planu_vannia.pdf

12. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

13. Слозанська Г. І. [Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи](#) : монограф. / за наук. ред. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
14. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.
15. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>
16. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 3. Сучасні моделі та методи соціальної роботи в територіальній громаді

17. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
18. Алексєєнко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2004. № 2. С. 19–24.
19. Дацаківська О. Ю., Максименко К. М., Стельмах С. С. #Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. [Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Збірка додатків](#). Київ, 2021. 96 с. ISBN 978-617-7239-42-9.
20. Дацаківська О. Ю., Стельмах С. С., Максименко К. М. #Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. [Ведення випадку та міжвідомча взаємодія](#). Посібник. Київ, 2021. 72 с. ISBN 978-617-7239-44-3.
21. Дацаківська О. Ю., Стельмах С. С., Максименко К. М. #Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. [Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Збірка додатків](#). Київ, 2021. 155 с.
22. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 168.
23. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
24. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_plannuvannia.pdf
25. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
26. Слозанська Г. І. [Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи](#) : монограф. / за наук. ред. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
27. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. 256 с.

28. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства. URL: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/Sotsialni-poslugy-v-gromad.pdf>

29. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2016. 114 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

Тема 4. Нормативне та організаційне забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

3. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій: Закон України від 17.11.2020 № 1009-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1009-IX%23Text#Text>

5. Про організацію надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/587-2020-%D0%BF#Text>

6. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/783-2020-%D0%BF#Text>

7. Деякі питання діяльності центрів соціальних служб: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 479. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/479-2020-%D0%BF#n13>

8. Деякі питання діяльності центрів надання соціальних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 177. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/177-2020-%D0%BF#Text>

9. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1035. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Порядку надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2019-%D0%BF#Tex%20t>

11. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей: Розпорядження Кабінету Міністрів України; Концепція від 26.08.2020 № 1057-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1057-2020-%D1%80#n3>

12. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>

13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення: Наказ Мінсоцполітики України від 19.01.2016 № 26. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0026739-16#Text>

14. Про деякі питання діяльності об'єднаної територіальної громади щодо соціальної підтримки населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 14 червня 2018 року N 890. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN044461>
15. Про затвердження Класифікатора соціальних послуг: Наказ Мінсоцполітики України від 23.06.2020 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
16. Вашкович В. В. Зміст та реалізація соціальної функції держави. *Порівняльно аналітичне право*. 2017. № 3. С. 113-115.
17. Гірник О.О. Щодо проблеми вдосконалення законодавства України про соціальне обслуговування. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 810 : Юридичні науки. С. 231–236.
18. Гончаров А.В. Щодо питання періодизації історії соціального захисту населення України. *Вісник Донецького національного університету. Серія В: Економіка і право*. 2014. Вип. 2. С. 103–106.
19. Інтегровані соціальні служби: теорія, практика, інновації: навч.-метод. комплекс / за заг. ред. І. Д. Звереві, Ж. В. Петрочко. Київ : Фенікс, 2007. 528 с. ISBN 978-966-651-476-2.
20. Капітан О. І. Адміністративно-правове регулювання діяльності суб'єктів формування та реалізації соціальної політики України в умовах євроінтеграційних процесів. Дис. ... д-ра філос. (081 Право) ; Львівський державний університет внутрішніх справ. Львів, 2020. 227 арк.
21. Кампо В.М. Місцеве самоврядування в Україні. К.: Ін-Юре, 1997. 34 с.
22. Колосовська І. І. Сучасні підходи у реформуванні соціальної політики держави як регулятора розвитку соціальної сфери. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 43. С. 152-158.
23. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикорупційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1(21). С. 47-54.
24. Семігіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
25. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія / за наук.ред.д-ра пед. наук, проф. В. А. Поліщук. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
26. Соціальні послуги в громаді: новели законодавства / Експертна підтримка врядування та економічного розвитку (EDGE). [Б. м.], [Б.р.]. 9 с.
27. Шаптала Н. Гарантії забезпечення соціального захисту прав людини : практика Конституційного Суду України . URL: <http://www.ccu.gov.ua/uk/publish/article/163001>
28. Яковлева Г. О. Держава та її органи як суб'єкти права соціального забезпечення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2015. Випуск 34. Т. 2. С. 42-44.

Тема 5. Правовий статус суб'єктів, які здійснюють соціальну роботу у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/2493-14#Text>

5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/889-19#Text>
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1700-18#Text>
7. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
8. Про затвердження Випуску 80 "Соціальні послуги" Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників: Наказ Мінсоцполітики України від 29.03.2017 № 518. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#Text>
9. Про затвердження Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування: Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 07.11.2019 № 203-19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v203-859-19#Text>
10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо супервізії працівників, які надають соціальні послуги: Наказ Мінсоцполітики України від 12.06.2020 № 414. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0414739-20#Text>
11. Алексеенко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.urau.ua/swe/article/view/156213/pdf>
12. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
13. Слезанська Г. І. Ролі фахівця із соціальної роботи в територіальній громаді. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2017. ВИПУСК 1 (40). С. 265-268. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/15291/1/%D0%A0%D0%9E%D0%9B%D0%86%20%D0%A4%D0%90%D0%A5%D0%86%D0%92%D0%A6%D0%AF%20%D0%86%D0%97%20%D0%A1%D0%9E%D0%A6%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9E%D0%A2%D0%98%20%D0%92%20%D0%A2%D0%95%D0%A0%D0%98%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%86%D0%90%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%86%D0%99%20%D0%93%D0%A0%D0%9E%D0%9C%D0%90%D0%94%D0%86.pdf>
14. Слезанська Г. І. [Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи](#) : монограф. / за наук. ред. В. А. Поліщук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
15. Слезанська Г. І., Горішна Н. М. Діяльність фахівця із соціальної роботи з надання соціальних послуг населенню у територіальній громаді. *Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»*, №12/2016. С. 113-118. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Znpkhist_2016_12_26.pdf

Тема 6. Планування та реалізація соціальних програм у територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
5. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
6. Про розроблення прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку та складання проектів Бюджетної декларації та державного бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2003 № 621. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/621-2003-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 932. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади: Наказ Мінрегіону України від 30.03.2016 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0075858-16#Text>
10. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
11. Дацаківська О. Ю., Криницька І. П., Максименко К. М. #Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 1. [Соціальне планування та розвиток послуг](#). Посібник. Київ, 2021. 76 с. ISBN 978-617-7239-43-6.
12. Дацаківська О. Ю., Криницька І. П., Максименко К. М. #Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 1. [Соціальне планування та розвиток послуг. Збірка додатків](#). Київ, 2021. 116 с. ISBN 978-617-7239-41-2.
13. Галус О.О., Рижук І.В., Бригінець О.О. Впровадження принципу гендерної рівності в бюджетному процесі та при формуванні органів публічної влади в межах антикорупційної політики. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 3(95). С.141-153. URL: <https://journal.lduvs.lg.ua/index.php/journal/issue/view/64/83>
14. Макарова О. В. Соціальна політика в Україні: моногр. Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2015. 244 с.
15. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
16. [Посібник із визначення потреб населення об'єднаної територіальної громади у соціальних послугах](#) / Практичні рекомендації. Київ, 2019. 72 с.
17. [Розвиток та забезпечення надання соціальних послуг на рівні громади](#): роз'яснення для керівників органів місцевого самоврядування відповідно до чинного законодавства / Міністерство соціальної політики України [Вих. № 18314/0/2-20/57 від 29.12.2020]. [Б. м.], [Б.р.]. 115 с.

18. Семигіна Т. В. Модель соціального планування на місцевому рівні. *Наукові записки*. Том 59. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. С. 61-66. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7041/Semyhina_Model_sotsialnoho_planu_vannia.pdf

Тема 7. Організація прийому заяв та інших документів з питань соціального захисту населення в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#n141>
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
5. Про співробітництво територіальних громад: Закон України від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2020 № 1035. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1035-2020-%D0%BF#Text>
8. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.02.2003 № 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/250-2003-%D0%BF#Text>
9. Про затвердження Примірного положення про центр надання адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.02.2013 № 118. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/118-2013-%D0%BF#n8>
10. Про затвердження Примірного регламенту центру надання адміністративних послуг: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.08.2013 № 588. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/588-2013-%D0%BF#n9>
11. Деякі питання надання адміністративних послуг органів виконавчої влади через центри надання адміністративних послуг: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/523-2014-%D1%80#Text>
12. Про підключення до програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада»: Наказ Мінсоцполітики України від 22.01.2020 №45. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5633.html?PrintVersion>;
13. Про упровадження програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада» : Наказ Мінсоцполітики України від 12.02.2021 №79. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5947.html?PrintVersion>
14. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
15. Про внесення Змін до Інструкції щодо порядку оформлення і ведення особових справ отримувачів усіх видів соціальної допомоги: Наказ Мінсоцполітики України від 17.07.2019 № 1106. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0888-19#Text>
16. Галус О.О. Поняття та ознаки муніципально-правового договору. *Конституційно-правові академічні студії*. 2018. №2. С. 114-118.
17. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Організація надання адміністративних послуг соціального характеру в територіальній громаді в умовах децентралізації як гарантія

конституційного права на соціальний захист. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 9. С.17-21. URL: <http://efp.in.ua/uk/journal-article/735>

18. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Право на інформацію про діяльність органів публічної влади: окремі теоретико-правові аспекти. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 8. С. 9-15.

19. Офіційний веб-сайт Програмного комплексу «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада». URL: <https://socgromada.ioc.gov.ua/>

20. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>

21. Рижук І.В., Бригінець О.О., Галус О.О. Антикорупційна політика у сфері публічного управління соціальною галуззю в умовах децентралізації. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2021. № 1(21). С. 47-54.

Тема 8. Організація діяльності з питань захисту прав дітей в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Конвенція про права дитини ООН від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text

3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

4. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-%D0%B2%D1%80#Text>

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

6. Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах: Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 585. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/585-2020-%D0%BF#Text>

7. Про затвердження Положення про центр медико-соціальної реабілітації дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.1996 № 1072. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1072-96-%D0%BF#Text>

8. Про Типове положення про притулок для дітей служби у справах дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-97-%D0%BF#Text>

9. Про затвердження Типового положення про центр соціально-психологічної реабілітації дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2004-%D0%BF#Text>

10. Про затвердження Типового положення про соціально-реабілітаційний центр (дитяче містечко): Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2005 № 1291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1291-2005-%D0%BF#Text>

11. Про затвердження Порядку провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%25D0%25BF#Text>

12. Про затвердження Положення про прийомну сім'ю: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 565. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/565-2002-%D0%BF#Text>

13. Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.04.2002 № 564. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2002-%D0%BF#Text>

14. Деякі питання здійснення патронату над дитиною: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF#n13>
15. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
16. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 № 866. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/866-2008-%D0%BF#n380>
17. Про затвердження Примірнього порядку передання документації щодо дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб з їх числа, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, від служб у справах дітей районних державних адміністрацій до служб у справах дітей виконавчих органів міських рад, сільських та селищних рад: Наказ Мінсоцполітики України від 3.02.2021 № 48. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5929.html>
18. Алексеєнко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/156213/pdf>
19. Алексеєнко Т. Ф. Технології соціально-педагогічної роботи в територіальній громаді. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2004. № 2. С. 19–24.
20. [Бідність та нерівні можливості дітей в Україні](#) / Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. Київ, 2021. 108 с.
21. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. [Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі](#) (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваіте, 2019. 288 с. ISBN 978-617-7627-07-3.
22. [Консультавання в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій](#) / заг. ред. В. Г. Панок, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2019. 144 с. ISBN 978-617-7118-35-9.
23. [Методичний посібник для фахівців, які впроваджують типову програму для кривдників: теоретична частина](#) / Авт.-упор.: О. Степанюк, О. Мельниченко. Київ, 2020. 316 с. ISBN 978-617-7627-32-5.
24. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
25. Повноваження об'єднаних громад із питань забезпечення та дотримання прав дитини: розуміння витоків функцій. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/301/dity.pdf>
26. Соціальний захист дітей. Регіональна стратегія. URL: <https://decentralization.gov.ua/pics/upload/227-68182ec10b5b3ca08326d5756636df66.pdf>

Тема 9. Організація діяльності у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії торгівлі людьми, домашньому насильству та насильству за ознакою статі в територіальній громаді

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
4. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
5. Про протидію торгівлі людьми: Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17#Text>
6. Деякі питання забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 930. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/930-2020-%D0%BF#Text>
7. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF#Text>
8. Деякі питання адміністрування надання місцевими державними адміністраціями і територіальними громадами соціальної підтримки у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей: Наказ Мінсоцполітики України від 30.12.2020 № 868. URL: <https://www.msp.gov.ua/documents/5908.html>
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження та застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі: Наказ Міністерства фінансів України від 02.01.2019 № 1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0001201-19#Text>
10. Алексеенко Т. Освітньо-профілактична робота соціального працівника у територіальній громаді: досвід та перспективи. RECENT ISSUES IN SOCIAL WORK. 2018. С. 8-17. URL: <http://journals.uran.ua/swe/article/view/156213/pdf>
11. [Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України](#) / Центр Разумкова. К. : Заповіт, 2016. 244 с. ISBN 978-966-7272-86-9.
12. [Гендерна рівність та відповідь на домашнє насильство у приватному секторі в Україні: заклик до дій](#). [Б.м.], [Б.р.]. 15 с.
13. Герасименко Г. [Гендерна рівність та відповідь на домашнє насильство в приватному секторі](#): заклик до дій. [Б.м.], [Б.р.]. 64 с.
14. Дудоров О. О., Хавронюк М. І. [Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі](#) (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. Київ : Ваїте, 2019. 288 с. ISBN 978-617-7627-07-3.
15. [Методичний посібник для фахівців, які впроваджують типову програму для кривдників: теоретична частина](#) / Авт.-упор.: О. Степанюк, О. Мельниченко. Київ, 2020. 316 с. ISBN 978-617-7627-32-5.
16. [Особливості надання медичних та соціальних послуг для вразливих категорій населення з використанням гендерно-чутливого підходу](#): навч. посіб. / за заг. ред. А. О. Ярошенко. Київ : МБФ «Альянс громадського здоров'я», 2017 112 с.
17. Оцінка існуючих моделей та практик соціальної роботи та соціальних послуг на рівні громади. Проект з розробки концепції та функціонально-структурної моделі інтегрованої системи соціального захисту в Україні в контексті реформи децентралізації влади. 2017. 84 с. URL: <http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1512630861.pdf>
18. [Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству](#). Практичний посібник / за заг. ред. А. Б. Блага. Київ : ФОП Клименко, 2020. 156 с. ISBN 978-966-2717-39-6.
19. [Путівник уповноважених осіб/відповідальних працівників місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування у сфері запобігання та протидії домашньому](#)

[насилъству](#). Практичний посібник / за заг. ред. А. Б. Блага. Київ : ФОП Клименко, 2020. 104 с. ISBN 978-966-2717-30-3.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

<http://iportal.rada.gov.ua/> - Верховна Рада України

<http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського

<http://www.ccu.gov.ua/> - Конституційний Суд України

<https://court.gov.ua/> - Судова влада України

www.ombudsman.gov.ua - Уповноважений ВРУ з прав людини

<http://www.adm.km.ua/> Хмельницької обласної державної адміністрації

<http://www.km-oblrada.gov.ua/>- Хмельницької обласної ради

<http://www.khmelnysky.com/> - Хмельницької міської ради

<https://hmsoczahist.com.ua/> - Департамент соціального захисту населення Хмельницької обласної державної адміністрації

<https://socgromada.ioc.gov.ua/> - Програмний комплекс «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада»

<http://www.univer.km.ua/> - Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Оновлення навчально-методичних матеріалів:**Розробник робочої програми:**

Олена ГАЛУС – доцент кафедри конституційного, адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент

_____ Олена ГАЛУС

01 серпня 2022 року

Схвалено кафедрою конституційного, адміністративного та фінансового права

04 серпня 2022 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри _____ Олександр БУХАНЕВИЧ

04 серпня 2022 року